

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

Доношење овог закона, засновано је на Националном програму усклађивања са правним тековинама ЕУ и обавезама усклађивања и примене прописа, правила конкуренције и заштите потрошача преузетих Споразумом о стабилизацији и придуживању са очекиваним ефектом да се на тржеште стављају само безбедни производи и да се постигне висок ниво заштите здравља и безбедности потрошача.

Општа безбедност производа која се уређује овим законом представља важан сегмент правног оквира у области заштите потрошача. С обзиром да детаљно уређује критеријуме за оцену усаглашености производа са општим захтевом за безбедност и да се заснива на принципима сарадње и комуникације свих заинтересованих страна, уз могућност предузимања мера од стране привредних субјеката на добровољној основи и уређује однос овог закона са другим прописима, појашњава надлежност и примену овлашћења надлежних органа, закон треба да буде подстицајан за стварање повољнијег пословног окружења. Истовремено закон треба да допринесе повећању свести привредних субјеката о њиховим обавезама и информисаност потрошача о њиховим правима и начину остваривања тих права у области опште безбедности производа.

Развој и коришћење информационих система, база података и система за размену информација између надлежних органа за надзор у области опште безбедности производа и царинског органа и обједињавање тих података у усклађеном систему, представља механизме који функционишу на основу овог закона са циљем да се унапреди правни оквир у овој области и створи основа за изградњу модерних институција за надзор тржишта. Из тог разлога, очекивани ефекат овог закона јесте даљи корак у унапређењу пословног амбијента за одговорно трговање безбедним производима и јаснија правила понашања у области заштите потрошача.

Примена мера од стране надлежних органа је условљена применом начела сразмерности мере у односу на озбиљност ризика за здравље и безбедност потрошача и других корисника производа уз могућност предузимања мере на основу принципа предострожности, када за то постоји потреба.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

Закон представља сегмент хоризонталног правног оквира који доприноси развоју економије, изградње модерне структуре трговине, укључивање Републике Србије у токове на јединственом тржишту Европске Уније, успостављање механизма који омогућавају висок ниво заштите потрошача и других корисника производа.

Овај закон подржава примену техничког законодавства и добровоаних стандарда у циљу даљег унапређења тржишне економије која пружа веће шансе привредницима, а потрошачима већу могућност избора производа који су усаглашени са општим захтевом за безбедност у складу са прописаним критеријумима.

Са аспекта примене критеријума за оцену усаглашености производа са општим захтевом за безбедност, успостављање ефикасног надзора на тржишту за постизање безбедности производа, уз минимално оптерећење привреде, је кључни задатак надлежних органа и циљ овог закона.

Овај закон обавезује на даљи развој координаног система размене информавија између надлежних органа, укључујући и сарадњу и размену информација са привредним субјектима када они предузимају активности на добровољној основи или по захтеву надлежног органа да би повукли са тржишта или опозвани од потрошача опасне производе. Овај систем заснован на успостављеним правилима функционисања Система брзе размене информација о опасним производима у ЕУ (RAPEX) има јединствен приступ када се ради о примени прописа који садрже захтеве за безбедност непрехрамбених производа са циљем да надлежни органи ефикасно спроводе активности на целој територији Републике Србије.

Посебно је значајно што се овим законом прецизира надлежност из делокруга тржишне инспекције у оквиру министарства надлежног за послове трговине, за општу безбедност производа и надлежност санитарне инспекције у оквиру министарства надлежног за послове здравља у области обмањујућих производа. Надлежни органи у чијем делокругу је спровођење активности и примена мера надзора тржишта које имају за циљ општу безбедност непрехрамбених производа, обавезују се тако на примену начела и процедура прописаних овим законом. У вези са применом посебних прописа који уређују надлежност других органа за надзор у погледу испуњености захтева безбедности производа са истим циљем да се заштите потрошачи и други корисници производа, овај закон не искључује надлежност тих органа, али им даје нове механизме за ефикаснији рад у оквиру већ утврђене надлежности, укључивањем у уставновљени систем брзе размене информација о опасним производима и применом савремених метод рада и комуникације са заинтересованим странама и ефикаснијом применом овлашћења која укључују и опозив опасног производа од потрошача, односно корисника.

3. Друге могућности за решавање проблема

Анализом метода за постизање циљева који су у основи доношења овог закона евидентно је да су предложена законска решења заснована на савременим методама и најбољим праксама које се примењују са истим циљем. Постављени принципи рада надлежних органа засновани на међусобној сарадњи и размени информација што укључује комуникацију са привредним субјектима и другим заинтересованим странама, нема алтернативу. Стога су предложена законска решења боља од алтернативних могућности примењених пре доношења закона а које би

успоравале примену метода сарадње и комуникације носилаца обавеза прописаних законом и заинтересованих страна.

4. Зашто је доношење Закона најбоље за решавање проблема

Закон о изменама и допунама Закона о општој безбедности производа даје могућност унапређења сарадње између надлежних органа и привредних субјеката у сврху остваривања циља закона који се овим изменама и допунама недвосмислено повезује са већим нивом заштите и безбедности потрошача и других корисника производа. Овај установљени приступ у споровођењу активности надзора у Србији, који стрално треба унапређивати, обавезује надлежне органе да у спровођењу овог закона преузму одговорност за примену начела која надзор чине делотворним тако да доприносе остварењу његовог циља.

5. На кога ће и како утицати предложена решења

Поред улоге органа тржишног надзора, Закон даје значајно место и одређује улогу органа царинског надзора. Важећим Законом о општој безбедности производа и подзаконским актима за спровођење тог закона, Управа царине је преузела обавезу сарадње са надлежним органима тржишног надзора. На основу Закона о општој безбедности производа и доношењем Уредбе о начину успостављања и рада система брзе размене информација о опасним производима, омогућена је сарадња и координација у размени информација о опасним производима између органа тржишног надзора и Управе царина, уз координацију тог система преко министарства надлежног за трговину, као контактне тачке. Овај систем служи и за информисање јавности о опасним производима, што се овим законом додатно ускалађује са савременим методама рада и са одредбама релевантне Директиве ЕЗ о општој безбедности производа. Чињење доступних јавности информација о опасним производима је недвосмислено утврђено за разлику од досадашњих нејасноћа у погледу захтева за достављање информација. Информације о опасним производима моријау бити доступне јавности без подношења захтева за доступност тих информација.

Овај закон ће додатно обезбедити правну сигурност свим учесницима на тржишту, с обзиром на то да прописана општа правила за оцењивање усаглашености, обавезе произвођача и дистрибутера и правила за рад органа надзора над тржиштем захтевају од тих органа да поступају у складу са донетим програмима надзора који садрже унапред утврђен обим надзора и врсту мера и да обезбеде праћење и оцену ефеката тих мера и ажурирање програма, када за то постоје оправдани разлози, уз обавезу надлежних органа да приме и размотре пријаве потрошача, односно заинтересованих страна и да их извести о предузетом..

Примена овог закона знатно ће утицати на спречавање нелојалне конкуренције, јер ће се за све произвођаче и дистрибутере успоставити једнака и јасна правила у погледу производње, увоза и дистрибуције искључиво безбедних производа и усаглашених производа.

Предложеним решењима грађани и привредни субјекти ће бити у потпуности информисани, не само о опасним производима већ и о врсти и озбиљности ризика за здравље и безбедност и о предузетим мерама.

Такође, овим законом не уводе се нове обавезе, нити се установљавају нови трошкови за привредне субјекте, обзиром да су обавезе (пружање на увид документације, достављање информација, доступност пословних просторија, узимање узорака и др.) и трошкови (трошкови анализа и испитивања, трошкови поступка и др. у случајевима опасних, небезбедних и неусаглашених производа) већ прописани законима који су у примени.

6. Какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)

Циљ закона је да се смањи могућност наступања штетних последица по здравље и безбедност потрошача и других корисника, као и њихове имовине. Стога се очекују позитивни ефекти примене закона без додатних трошкова његове примене.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове

И поред тога што закон не уводи додатне трошкове, неопходно је нагласити немерљивост позитивних ефеката који се очекују у вези са повећањем нивоа заштите од ризика опасних производа, заштите безбедности, живота и здрављу људи и заштити животне средине.

8. Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Доношењем овог закона, створиће се услови за улазак нових привредних субјеката на тржиште, јер ће се елиминисати они привредни субјекти који на тржиште свесно стављају опасне производе, настале снижавањем трошкова производње и дистрибуције на уштрб безбедности производа.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове

Све заинтересоване стране су имале прилику да се изјасне на законска решења која садржи Закон о општој безбедности производа. У погледу измена и допуна наведеног закона, прибављена су мишљења заинтересованих страна на које се измене и допуне односе, као и мишљење Европске комисије у погледу усклађености са релевантним директивама ЕУ које су предмет анализе у оквиру Преговарачког поглавља 28-заштита потрошача и јавно здравље, и то са

Директивом о општој безбедности производа 2001/95 (ЕЗ) и Директивом о обмањујућим производима 87/357 /ЕЕЗ).

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава

За остваривање онога што се доношењем закона намерава, биће установљен процедура за комуникацију надлежних органа са привредним субјектима, произвођачима и дистрибутерима производа.

Надлежни органи ће подстицати и промовисати деловање привредних субјеката на добровољној основи у складу са предложеним законским решењима са обавезом предузимања рестриктивних мера, укључујући опозив производа од корисника, као крајње мере када је то неопходно у циљу отклањања ризика за здравље и безбедност потрошача и других корисника производа.

